

Список використаних джерел:

1. Трекер економіки України під час війни URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war/> (дата звернення 25.11.2025).
2. Іщук М. А., Голуб Х. А. Перспективи розвитку аграрного сектору України в контексті економічних та геополітичних викликів: Економіка, с. 21-27.
3. Аналіз ІТ-галузі в Україні. 2025 рік. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-hynka/analiz-it-otrasli-v-ukraine-2025-god> (дата звернення 25.11.2025).
4. Спеціальний режим Дія.City працює та зміцнює нашу економіку, Комітет з питань цифрової трансформації URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/242877.html (дата звернення 25.11.2025).
5. Міністерство цифрової трансформації України URL: <https://thedigital.gov.ua/projects/business/city> (дата звернення 25.11.2025).
6. Назарова Г. Б., Кононенко Л. В. Оподаткування резидентів Дія Сіті: вітчизняний та міжнародний досвід. Наукові перспективи. Серія «Економіка». 2023. № 8(38). С. 378–396. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8\(38\)-378-395](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8(38)-378-395).
7. Інвестиції в Україну: дослідження від СУП інвестиційного потенціалу країни URL: <https://sup.org.ua/news/rezultaty-doslidzhennia-sup/> (дата звернення 25.11.2025).

УДК: 330.341.1:334

*Дашкін В. І.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти;
Хачатурян О. С., к.е.н., доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Сучасне підприємницьке середовище функціонує в умовах підвищеної економічної нестабільності, що проявляється у фінансових кризах, коливаннях ринкової кон'юнктури, посиленні глобальної конкуренції та невизначеності зовнішнього середовища. За таких умов традиційні моделі розвитку підприємництва втрачають ефективність, що зумовлює необхідність пошуку та впровадження інноваційних моделей, здатних забезпечити адаптивність і стійкість суб'єктів господарювання.

Проблематика інноваційного розвитку підприємництва ґрунтовно розглядається у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, П. Друкер наголошує на визначальній ролі інновацій як основного інструменту підприємницького успіху в умовах змінного середовища [1, с. 2-3]. Й. Шумпетер розглядає інновації як рушійну силу економічного розвитку, що забезпечує трансформацію виробничих і управлінських процесів [2, с. 45-47]. У працях В. М. Геєця акцентується увага на необхідності формування інноваційної моделі розвитку підприємництва як передумови стабілізації національної економіки [3, с. 112-114]. Разом із тим питання адаптації інноваційних моделей до умов економічної нестабільності потребує подальших досліджень.

Метою дослідження є обґрунтування ролі та змісту інноваційних моделей розвитку підприємництва в умовах економічної нестабільності, а також визначення їх ключових характеристик і напрямів практичного впровадження.

Сучасний етап розвитку світової та національної економіки характеризується високим рівнем нестабільності, що зумовлено фінансовими кризами, глобалізаційними процесами, технологічними зрушеннями, пандемічними викликами та геополітичними ризиками. У таких умовах підприємництво стикається з необхідністю швидкої адаптації до змін зовнішнього середовища, що актуалізує пошук ефективних інноваційних моделей розвитку.

Інновації стають важливим інструментом не лише зростання, а й виживання підприємств у кризових умовах. Впровадження інноваційних бізнес-моделей дозволяє підприємницьким структурам підвищувати гнучкість, оптимізувати витрати, знаходити нові ринки та формувати стійкі конкурентні переваги.

Інноваційна модель розвитку підприємництва передбачає системне використання нових ідей, технологій, методів управління та організаційних рішень з метою досягнення економічних і соціальних результатів. Такі моделі ґрунтуються на інтеграції інновацій у всі сфери діяльності підприємства – від виробництва та маркетингу до фінансового менеджменту й управління персоналом.

Економічна нестабільність формує для підприємств складне та динамічне середовище функціонування, яке характеризується високим рівнем ризиків, невизначеністю попиту, обмеженим доступом до фінансових ресурсів та зростанням конкуренції. За таких умов традиційні підходи до розвитку підприємництва виявляються малоефективними, що актуалізує необхідність переходу до інноваційних моделей господарювання.

Інноваційні моделі розвитку підприємництва передбачають системну інтеграцію інновацій у всі сфери діяльності підприємства: виробничу, управлінську, маркетингову та фінансову. Особливого значення набуває впровадження цифрових технологій, які забезпечують оптимізацію бізнес-процесів, скорочення трансакційних витрат та розширення ринків збуту. У працях науковців наголошується, що цифровізація є одним із ключових чинників підвищення адаптивності підприємств в умовах нестабільності [1, с. 4-6].

На рис. 1 подано узагальнену інноваційну модель розвитку підприємництва в умовах економічної нестабільності, яка відображає взаємозв'язок між інноваційними ресурсами, бізнес-процесами та цифровими технологіями. Їх поєднання спрямоване на досягнення головної мети – підвищення конкурентоспроможності підприємства та забезпечення його стійкого розвитку.

Рис. 1. Інноваційна модель розвитку підприємства в умовах економічної нестабільності

Важливу роль у реалізації інноваційних моделей відіграють інноваційні ресурси, до яких належать інтелектуальний капітал, знання, компетенції персоналу, а також інвестиційні та інформаційні ресурси. Розвиток людського капіталу та формування інноваційної культури на підприємствах сприяють активізації творчого потенціалу працівників і генерації нових ідей [2, с. 52-54].

Узагальнення основних інноваційних моделей розвитку підприємництва в умовах економічної нестабільності наведено в табл. 1.

Таблиця 1

**Інноваційні моделі розвитку підприємництва
в умовах економічної нестабільності**

Модель	Характеристика	Очікуваний результат
Цифрова	Використання цифрових платформ і автоматизації	Зниження витрат, розширення ринків
Гнучкого управління	Швидке реагування на зміни	Підвищення адаптивності
Інноваційно-орієнтована	Розробка нових продуктів і послуг	Зростання конкурентних переваг
Коопераційна	Партнерство та об'єднання ресурсів	Зменшення ризиків

Практика свідчить, що найбільш ефективним є поєднання кількох інноваційних моделей залежно від галузевої специфіки та масштабів підприємства. Такий підхід дозволяє мінімізувати негативний вплив економічної нестабільності та створити передумови для довгострокового розвитку підприємницьких структур [1, с. 5-6; 3, с. 118-120].

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що інноваційні моделі розвитку підприємництва є важливим інструментом забезпечення стійкості та конкурентоспроможності підприємств в умовах економічної нестабільності. Їх впровадження сприяє підвищенню адаптивності бізнесу, оптимізації ресурсів і формуванню нових можливостей розвитку.

Список використаних джерел:

1. Друкер П.Ф. Інновації та підприємництво : практика і принципи. – Київ : Основи, 2000. – 320 с.
2. Шумпетер Й.А. Теорія економічного розвитку. – Київ : Видавничий дім, 2011. – 244 с.
3. Геєць В.М. Інноваційний розвиток економіки України : монографія. – Київ : НАН України, 2020. – 352 с.